

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/241/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2713202751
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Jankovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2713202751.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Iveta Jankovičová a sudkýň: JUDr. Daša Kontríková a JUDr. Ľubica Bundzelová, v právnej veci žalobcu: M. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXXX/XX, C., zastúpený: Mgr. Tomáš Kováč, advokát, so sídlom Mýtna 42, Bratislava, proti žalovanému: Trnavský samosprávny kraj, so sídlom Starohájska 10, Trnava, o zaplatenie odplaty za zriadenie zákonného vecného bremena, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Skalica, č. k. 3C/127/2013-176 zo dňa 23. júla 2018, takto

rozhodol:

I. Návrh žalobcu na prerušenie konania **s a z a m i e t a**.

II. Rozsudok súdu I. inštancie **s a r u š í** a vec sa mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd I. inštancie prvým odsekom výroku zamietol žalobu, druhým odsekom výroku priznal žalovanému oproti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu a tretím odsekom výroku rozhodol, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd I. inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Svoje rozhodnutie odôvodnil aplikáciou § 187 ods. 1 a 2, § 206, § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), čl. 20 ods. 1 až 4 Ústavy Slovenskej republiky, § 100 ods. 1 a 2, § 101, § 107 ods. 1, § 123, § 132 ods. 1 a 2, § 151o ods. 1 prvá veta, § 451 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), čl. 1 § 1, § 2 ods. 1, 2 a 3, § 3 ods. 1 a ods. 3 písm. c), § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o majetkovoprávnom usporiadaní“) a vecne tým, že predmetom konania bola náhrada (odplata) za užívanie pozemkov vo vlastníctve žalobcu za dobu od 8.4.2010 do 11.9.2014 (podľa uznesenia zo dňa 22.1.2016 založeného na č. I. 106 spisu). Žalovaný najprv tvrdil, že aj keď sa od 1.4.2004 stal vlastníkom cesty - stavby - pozemnej komunikácie, ktorá je vybudovaná na pozemkoch žalobcu v zmysle zákona o majetkovoprávnom usporiadaní nemohlo na jeho strane vzniknúť v zmysle § 451 OZ bezdôvodné obohatenie, ako žaluje žalobca podľa žaloby, pretože podľa tohto ustanovenia žalobca neužíva časti vlastníctva žalobcu bez právneho dôvodu, ale ho užíva titulom týmto zákonom zriadeného zákonného vecného bremena. Žalovaný tvrdil, že nie je naplnený žiadny zo zákonných predpokladov k vzniku bezdôvodného obohatenia na jeho strane. Žalovaný sa odvolával na čl. 67 Ústavy Slovenskej republiky, na zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov a vyvodil z neho, že mu ako vyššiemu územnému celku nemožno mu uložiť bez zákonného dôvodu povinnosť náhrady za vecné bremeno zriadené zákonom o majetkovoprávnom usporiadaní, bez toho, aby určoval zákon spôsob určenia a vyplatenia náhrady, podľa žalovaného niet jeho zákonnej povinnosti plniť žalobcovi. Žalovaný v jeho ďalších vyjadreniach pripustil, že žalobcovi patrí náhrada, ale iba jednorazová, nie opakovaná, ako tvrdí žalobca a ako ju žiada priznať. Voči nároku žalobcu na majetkové plnenie - náhradu vzniesol námietku premlčania, odvodenú od do dňa účinnosti zákona o majetkovoprávnom usporiadaní, začiatok plynutia trojročnej premlčacej doby počítal od 1.7.2009 a podľa žalovaného pokiaľ žalobca uplatnil náhradu v

súdnom konaní až v roku 2013, uplatnil právo po uplynutí trojročnej premlčacej lehoty. Žalovaný tiež tvrdil, že žalobca po právoplatnosti vyhlášky č. 24/2009 už nemá nárok na náhradu, pretože dostal ako náhradu za užívanie jeho nehnuteľností žalovaným z dôvodu zákonného vecného bremena náhradné pozemky. Žalobca so žalovaným nesúhlasil, tvrdil, že mu patrí opakované plnenie od žalobcu, jeho právo nemôže byť premlčané, pretože mu vznikalo denne od 8.4.2010 do dňa 11.9.2014, čo mal byť deň právoplatnosti vyhlášky č. 24/2009 (viď uvedené v bode 16). Poprel tvrdenie žalovaného, žeby mu boli žalovaným poskytnuté náhradné pozemky.

2. Medzi stranami nebolo sporné vlastníctvo žalobcu k časti tých parciel, za ktoré žiadal v konaní od žalovaného priznať náhradu, ani čo do časti rozsahu užívania a ani to, že žalovaný je tým subjektom, ktorý toto podielové spoluvlastníctvo žalobcu v užíva bez náhrady. Sporné bolo, či žalobcovi patrí alebo nepatrí náhrada od žalovaného za užívanie stavby - cesty za dobu, vymedzenú žalobcom podľa petitu žalobného návrhu podľa uznesenia z č. I. 106, či patrí alebo nepatrí opakovaná náhrada a či je alebo nie je nárok žalobcu premlčaný, ďalej či nárok žalobcu na náhradu v peňažnej forme zanikol titulom poskytnutia mu náhradných pozemkov. Posúdiac skutkové tvrdenia žalobcu v žalobe, žalobca sa domáhal od žalovaného vydania bezdôvodného obohatenia na tom základe, že žalovaný užíva ako vlastník cesty (stavby - pozemnej komunikácie) žalobcove nehnuteľnosti bez toho, aby mal so žalobcom uzavretú zmluvu, resp. dohodu, ktorá by ho k tomu oprávňovala a žalovaný takto zasahuje do jeho vlastníckeho práva, čo je podľa žalobcu v rozpore s právnym poriadkom Slovenskej republiky. V žalobe odkazoval na § 4 ods. 1 zákona o majetkovoprávnom usporiadaní. Z toho odvodil, že žalovanému vzniklo právo vecného bremena dňom 1.7.2009, účinnosťou zákona a žalovaný sa na jeho úkor bezdôvodne obohacuje, lebo mu nič za užívanie žalobcových nehnuteľností nič neposkytol. Z tvrdení žalovaného vyplynulo, že aj keď je vlastníkom cesty od 1.1.2004, žiadnu odplatu žalobcovi za užívanie jeho nehnuteľností do dňa 11.9.2014 neposkytol, neposkytol ju ani odo dňa účinnosti zákona o majetkovoprávnom usporiadaní, na ktorý sa odvolával.

3. Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v rámci jeho ustanovenia čl. 20 stanovuje základný rámec vlastníckeho práva. Z neho vyplývajú základné podmienky vlastníckeho práva, a to právo vlastníť majetok, čiže právo každého nadobúdať majetok a právo vlastníť majetok, ktorý nie je ústavou alebo zákonom z jeho vlastníctva vylúčený, ďalej priznáva rovnosť v obsahu vlastníctva k druhovo rovnakým veciam, pričom samotný obsah vlastníckeho práva neurčuje, ale odvoláva sa na zákon, ďalej sa vzťahuje na vyvlastnenie a obmedzenie vlastníckeho práva, a to najmä k nehnuteľnostiam. Ústava Slovenskej republiky samotný obsah vlastníckeho práva neurčuje, odvoláva sa na zákon a potom rôzne zákony obsahujú k rôzne druhovo určeným veciam rôzny obsah vlastníckeho práva. Základné vymedzenie vlastníctva a práv vlastníka obsahuje Občiansky zákonník. Občiansky zákonník je tak lex generalis k ostatným predpisom stanovujúcim rozsah vlastníckeho práva, ktorý je predstaviteľom zákonných obmedzení v zmysle čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a ktorý tiež predpokladá obmedzenie vlastníckeho práva v jeho § 151o zriadením vecného bremena zákonom. OZ ako lex generalis spolu so zákonom o majetkovoprávnom usporiadaní je tiež zákonom, ktorý vo svojich ustanoveniach obsahuje právnu úpravu, týkajúcu sa vlastníckych práv k pozemkom, k nehnuteľnostiam a možného zásahu do vlastníckeho práva práve v prípade, ak je ním stavba patriaca inému vlastníkovi ako vlastníkovi pozemku na ktorom je stavba. Pri rovnosti v obsahu vlastníctva k druhovo rovnakým veciam, u žalobcu aj žalovaného k nehnuteľnostiam, u oboch v zmysle § 123 OZ po nadobudnutí vlastníctva k nehnuteľnostiam patrí právo nielen vec vlastníť, ale v súlade s ustanovením aj využiť obsah vlastníckeho práva vec držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Súd pri rovnosti vlastníkov v obsahu vlastníctva k druhovo rovnakým veciam, uvádzanej Ústavou Slovenskej republiky, na základe zákona, a to ustanovenia § 124 OZ, keď tento zákon priznáva všetkým vlastníkom rovnaké práva a povinnosti a poskytuje sa im rovnaká právna ochrana a všetky subjekty vlastníckeho práva, tak fyzické (žalobca) ako aj právnické osoby (žalovaný) musia mať rovnakú ochranu zákonom aj pri práve vlastníť naplniť obsah vlastníckeho práva, nemohol prisvedčiť žalovanému v tom, žeby uloženie povinnosť platiť náhradu za zriadené zákonné vecné bremeno rozhodnutím súdu odporovalo článku 67 Ústavy Slovenskej republiky, keďže mu ako vyššiemu územnému celku možno ukladať povinnosť len na základe zákona. Podľa žalovaného zdôvodnenia neexistuje žiadny zákon, ktorý by žalovanému (TTSK) ukladal povinnosť na úhradu za vecné bremeno zriadené zákonom o majetkovoprávnom usporiadaní, vrátane spôsobu jej určenia a vyplatenia a na uloženie povinnosti náhrady niet právneho základu. Tento zákon skutočne neuvádza povinnosť vyššieho územného celku ako vlastníka stavby pod pozemkom odplatne sa vyrovnáť vlastníkom pozemku, ale podstata odplaty, požadovanej žalobcom a povinnosť žalovaného (právnickej osoby) vyplýva z Občianskeho práva, pretože došlo zákonom o

majetkovoprávnom usporiadaní k vzniku zákonného vecného bremena, o ktorom musí platiť, že patrí zaň odplata v prospech toho, kto je ho povinný strpieť, čo znamená prakticky byť obmedzený v obsahu vlastníckeho práva na úkor iného vlastníka. Pri realizácii obsahu vlastníckeho práva žalobcom došlo by k tomu, že by bola porušená Ústavou Slovenskej republiky zaručená rovnosť v obsahu vlastníctva. Bez náhrady vlastníkovi, ktorému by bola obmedzená možnosť užívať vlastníctvo a naplňovať ho obsahovo ďalej podľa § 123 OZ by proti právu vlastníka stavby - žalovaného, v prospech ktorého vzniklo zákonné vecné bremeno by došlo k tomu, žeby nebol Ústavou Slovenskej republiky naplnený právny stav, predpokladaný v čl. 20 a v ustanovení § 123 a § 124 OZ. Pri realizovaní obsahu vlastníctva by sa jeden vlastník obohacoval na úkor vlastníckych práv a na neprospech obsahu vlastníctva iného vlastníka, v zmysle zákona o majetkovoprávnom usporiadaní vlastníka pozemku pod stavbou (žalobcu). Žalovanému nemožno prisvedčiť že mu nevznikla povinnosť náhrady, aj keď ide o cestu užívanú vo verejnom záujme, už aj z toho dôvodu, že Ústava Slovenskej republiky v čl. 20 ods. 4 predpokladá nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu a majetkovoprávne usporiadanie medzi vlastníkom stavby pod pozemkom a vyšším územným celkom v čl. § 2 predpokladá aj zákon o majetkovoprávnom usporiadaní obec alebo vyšší územný celok, tá jeho časť, kde sa vymedzuje že zákon sa použije v prípade, že pred jeho účinnosťou nedošlo medzi vlastníkom stavby pod pozemkom a vyšším územným celkom k takému právnemu stavu, že pri vyporiadaní došlo k odstráneniu protiprávneho stavu, napríklad že dochádzalo na strane vlastníka stavby k majetkovému prospechu, ktorý získal plnením bez právneho dôvodu alebo mohlo ísť o majetkový prospech získaný vlastníkom stavby z nepoctivých zdrojov. Pokiaľ by tomu tak nebolo, zákonodarca by iste nemal dôvod prijímať v roku 2009 zákon o majetkovoprávnom usporiadaní v znení, aký je platný doteraz, zákonnú úpravu nevysporiadaných vlastníckych vzťahov k pozemkom vlastníkov, keď k stavbe podľa platného právneho poriadku Slovenskej republiky právne nepatrí pod ňou sa nachádzajúci pozemok, stavba a pozemok netvorí jeden celok.

4. K otázke núteného obmedzenia vlastníckych práv sa už vyjadril Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci III. ÚS 237/09. Uviedol, že primeraná náhrada za vyvlastnenie môže byť vyššia ako „primeraná náhrada“ za obmedzenie vlastníckych práv. Na rozdiel od vyvlastnenia, kde môže dôjsť k vyplateniu náhrady, pri nútenom obmedzení možno uvažovať o opakovaných platbách „primeranej náhrady“ počas trvania núteného obmedzenia. Súd na vec strán, keďže sa vec týka vlastníckeho práva a z neho uplatneného nároku plynúceho žalobcovi z obsahu vlastníctva nehnuteľností v rámci ústavného práva jeho čl. 20 aplikoval OZ, z neho ustanovenia o vlastníkovi, vecnom bremene a bezdôvodnom obohatení a ustanovenia zákona o majetkovoprávnom usporiadaní od 1.7.2009. Bez toho, aby zákon o majetkovoprávnom usporiadaní usporiadal aj obsah vlastníckeho práva vlastníka pod stavbou, pokiaľ stanovuje iba právo z vecného bremena pre vlastníka stavby, súd na ochranu obsahu vlastníckeho práva vlastníka pozemku pod stavbou (žalobcu) z dôvodu, aby bolo dodržané aj právo na ochranu vlastníka pozemku pod stavbou a bol dodržaný aj obsah jeho vlastníckeho práva v zmysle § 123 Občianskeho zákonníka, a to vec nielen nadobudnúť do vlastníctva, stať sa vlastníkom a vlastníť ju, aby sa naplnil aj obsah vlastníctva u vlastníka pozemku pod stavbou v zmysle toho, že môže predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním, má za to, že pokiaľ nerieši zákon o majetkovoprávnom usporiadaní celkom majetkovoprávny vzťah tých subjektov, na ktorý sa vzťahuje, nemožno spravodlivo po žalobcovi požadovať, aby od 1.7.2009, t.j. dňom účinnosti zákona o majetkovoprávnom usporiadaní titulom vzniku práva zodpovedajúceho vecnému bremenu na strane žalovaného, keď na strane žalobcu tým vznikla povinnosť výkon práva žalovaného strpieť, aby tak konal bez nároku na náhradu za stratu možnosti naplňovať obsah svojho vlastníckeho práva. U žalobcu nepochybne tým, že žalovanému, resp. aj pred ním jeho právnemu predchodcovi poručenému A. P. bolo znemožnené ho naplniť k tým častiam im patriacich nehnuteľností, na ktorých bola vybudovaná stavba, cesta III/5007, ktorej vlastníkom sa stal od 1.1.2004 žalovaný, došlo k obmedzeniu vlastníckeho práva pozemku pod stavbou užívať nehnuteľnosti.

5. Z dokazovania, písomného vyjadrenia žalovaného a z prednesov jeho zástupkyne v konaní vyplýva, že žalovaný ako vlastník stavby na cudzom, žalobcovi patriacom pozemku (resp. časti či častiach) realizoval svoje vlastnícke právo užívať stavbu od 1.1.2004. Tak, ako tvrdil žalovaný, právny dôvod užívania pozemku pod stavbou žalovanému vznikol od 1.7.2009, t.j. dňom účinnosti zákona o majetkovoprávnom usporiadaní titulom vzniku práva zodpovedajúceho vecnému bremenu na strane žalovaného (vlastníka stavby) a na strane žalobcu (vlastníka pozemku pod stavbou) tým vznikla povinnosť výkon práva žalovaného strpieť. Zákonom zriadené vecné bremeno v prospech žalovaného je právnym dôvodom, ktorý od 1.7.2009 žalovanému založil právny vzťah k pozemkom žalobcu, a to

stavbu na pozemkoch patriacich žalobcovi. Ustanovenie § 451 ods. 2 OZ uvádza dôvody, z ktorých dochádza k bezdôvodnému obohateniu. V odseku sú upravené niektoré osobitné skutkové podstaty vzniku bezdôvodného obohatenia, a to pri plnení bez právneho dôvodu, pri plnení z neplatného z právneho úkonu, plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj skutková podstata vzniku bezdôvodného obohatenia ako majetkového prospechu získaného z nepoctivých zdrojov. Žalobca svoj nárok na náhradu za obmedzenie práva užívať časť svojich nehnuteľností v návrhu na zmenu žaloby, pripustenej uznesením založenom na č. I. 106 spisu vymedzil obdobím od 8.4.2010 do 11.9.2014. V zmysle ustanovenia § 216 ods. 1 CSP súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu. Ustanovenie dáva súdu rámec v spore, ktorým sa vymedzuje rozhodovanie súdom o právach a povinnostiach strán, o žalobnom návrhu (petite, ktorý je obligatórnou náležitosťou žaloby a súd je ním viazaný. Pokiaľ došlo od k prijatiu podania žaloby na súd dňa 16.4.2013 a s účinnosťou zákona o majetkovoprávnom usporiadaní k vzniku vecného bremena, nemohlo tak ako sa aj bránil žalovaný na jeho strane vzniknúť bezdôvodné obohatenie ako majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, ale tým, že neposkytol žalobcovi žiadnu náhradu za užívanie jeho pozemkov pod stavbou vznikol v širšom ponímaní na strane žalovaného majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov, užívaným majetku žalobcu bez náhrady, čo je v rozpore s dobrými mravmi. K bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného došlo od 8.4.2010 a trvalo do doby, ako ju ohraničil žalobca. Žalovaným získané bezdôvodné obohatenie ako majetkový prospech spočívalo vo veciach, za ktoré sa považujú podľa Občianskeho zákonníka buď hnuťelné veci, napríklad peniaze alebo v nehnuteľných veciach (v tej súvislosti, že zákon o majetkovoprávnom usporiadaní v jeho ustanovení čl. 1 § 1 dáva možnosť vlastníkovi stavby poskytnúť zámennou zmluvou vlastníkovi pozemku pod stavbou náhradný pozemok vo vlastníctve vlastníka stavby) aj keď sa žalovaného majetok nezmenšil, hoci by k zmenšeniu jeho majetku došlo, ak by plnil žalobcovi náhradu. K vzniku povinnosti žalobcu výkon práva žalovaného strieť došlo dňom 1.7.2009, podľa čl. I § 4 ods. 2 zákona o majetkovoprávnom usporiadaní bolo jeho povinnosťou obmedzenie obsahu vlastníckeho práva strieť do vykonania pozemkových úprav v katastrálnom území, konkrétne v katastrálnom území X.. Na strane žalovaného nedošlo v zmysle ustanovenia čl. I § 2 ods. 1 vety prvej zákona o majetkovoprávnom usporiadaní od 1.7.2009 k majetkovému usporiadaniu vlastníctva k pozemku pod stavbou, o tom svedčí výpoveď žalobcu, ktorý poprel, žeby niekedy rokovo so žalovaným o majetkovom usporiadaní vlastníctva jeho pozemkov, žalovaný netvrdil, že k usporiadaniu došlo, žalovaný nepoprel, že ani v dobe od 8.4.2010 do 11.4.2014 neexistovalo zmluvne dohodnuté právo so žalobcom a ani netvrdil, že poskytol žalobcovi akúkoľvek náhradu za užívanie jeho pozemku pod stavbou. V tomto boli tvrdenia strán zhodné a z nich súd vychádzal pri riešení otázky, či patrí alebo nepatrí žalobcovi náhrada za vecné bremeno, zriadené v prospech žalovaného a pri závere, že náhrada patrí z toho, že ju žalovaný v žiadnej forme neposkytol a preto získal bezdôvodné obohatenie bez poskytovania náhrady za užívanie spoluvlastníckeho podielu žalobcu na úkor žalobcu.

6. V zmysle ustanovenia čl. I § 2 ods. 1 zákon dáva v takom prípade, že pred dňom 1.7.2009 nedošlo k majetkovoprávnemu usporiadaniu vlastníkovi stavby právo poskytnúť vlastníkovi pozemku riešiť usporiadanie vlastníckych právnych vzťahov vlastníka stavby a vlastníka pozemku zámennou zmluvou, podľa odseku 2 čl. I § 2 ak nemožno vyporiadať právne vzťahy ani zámennou zmluvou, zákon stanovuje, že sa usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou vykoná v konaní o nariadení pozemkových úprav podľa osobitného predpisu, ktorým je na základe poznámky č. 5 v čl. I zákona o majetkovoprávnom usporiadaní zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov a podľa čl. I § 2 ods. 3 zákona o majetkovoprávnom usporiadaní do jeho účinnosti (do 30.6.2009) vrátane, z čl. V zákone o majetkovoprávnom usporiadaní sa uvádza, že ustanovenie čl. I § 2 nadväzuje na schválený projekt pozemkových úprav, usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou sa vykoná formou jednoduchých pozemkových úprav. Žalobca zrejme na dôkaz, že neho sa vyporiadanie medzi ním (vlastníkom pozemku) a žalovaným (vlastníkom stavby) netýkalo, pretože išlo iba o vyporiadanie pozemkov pod stavbami do výmery 400 m², prikladal na dôkaz vyhlášku č. 24/2014, právoplatnú dňa 11.9.2014. Z nej ale použil na ohraničenie dňa, dokedy mal vznikáť na strane žalovaného majetkový prospech ako bezdôvodné obohatenie podľa neho dátum právoplatnosti vyhlášky. Súd pri rozhodnutí o trvaní bezdôvodného obohatenia vzniknutého na strane žalovaného vychádzal z dikcie ustanovenia čl. I § 2 ods. 1 a z odkazu na poznámku pod čiarou, tiež z titulu nadobudnutia uvedeného vo výpise z listu vlastníctva č. 4135, a to v tej súvislosti, že je v ňom vyznačený práve za titul nadobudnutia poľnohospodárskych pozemkov práve vyhláška č. 24/2014 s jej jednacím číslom rozhodnutia OU-SE-PL0/2014/1857 zo dňa 22.8.2014. Podľa vyhlášky sa dňom právoplatnosti nadobúda vlastníctvo k novým pozemkom, právo na vyrovnanie v peniazoch

podľa rozdeľovacieho plánu vyhotoveného vo forme obnovy katastrálneho operátu novým mapovaním, rozhodnutie a rozdeľovací plán vo forme obnovy katastrálneho operátu novým mapovaním sú listinami, na základe ktorých sa vykonajú zmeny v katastri. Hoci žalobca tvrdil, že sa ho rozhodnutie (vyhláška č. 24/2014 z 22. 8.2014) netýkali, neobjasnil dôvod, prečo je bez toho, aby s ním bolo podľa jeho tvrdenia konané ako s účastníkom je u parcel registra „C“ vyznačený aj titul nadobudnutia vlastníctva k niektorým parcelám. Súd z dôkazu vyvodil, že žalobca nadobudol na základe tohto rozhodnutia do vlastníctva namiesto vlastníctva pozemkov pod stavbou nové parcely, okrem tých, o ktorých vypovedal, že ich nadobudol iným právnym titulom ako uvedeným rozhodnutím.

7. Žalovaný považoval z dôkazu, LV č. XXXX a vyhlášky č. 24/2014 za dokázané, že došlo medzi stranami sporu v zmysle § 11 zákona č. 330/1991 Zb. k vysporiadaniu právneho vzťahu, z dôvodu, že žalobca za užívanie pozemnej komunikácie obdržal do svojho vlastníctva pozemky v primeranej výmere, bonite a rovnakého druhu ako bol pôvodne pozemok pred zastavaním a v tom istom katastrálnom území. K tomu súd uvádza, že sa tak stať mohlo, ale najskôr odo dňa právoplatnosti vyhlášky, t.j. od 11.9.2014, čo nič nemení na tom, že do tohto dňa žalovaný užíval časti pozemkov v spoluvlastníckom podiele žalobcu bezodplatne a na jeho strane za dobu od 8.10.2010 do 11.9.2014 dochádzalo k majetkovému prospechu získaného z nepoctivých zdrojov, pretože až dňom právoplatnosti vyhlášky sa nadobúda vlastníctvo k novým pozemkom a dochádza k majetkovoprávnemu vyporiadaniu medzi vlastníkom stavby a vlastníkom pozemku pod stavbou a zaniká vecné bremeno, do tohto dňa platí, že spoluvlastníkom nehnuteľností užívaných žalovaným titulom zriadeného vecného bremena bol žalobca. Právna skutočnosť, vyvolávajúca zmenu vlastníctva v prospech žalovaného je rovnako uvedená aj na liste vlastníctva, svedčiacom už v prospech vlastníctva pozemku žalovaného. Z geometrického plánu zo dňa 16.5.2011, ktorý vypracoval Ing. A. Z., autorizovaný geodet a kartograf na obnovenie pôvodných parcel č. 5268/3 a 5269/3 (nové p. č. 5254/11,12, p. č. 5270/3 a 5270/4) súd zistil, že geometrický plán nie je úradne overený. V § 18 ods. 2 písm. e) zákona č. 62/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), účinného v čase, kedy bol geometrický plán vyhotovený a ustanovenie platilo aj v čase jeho predloženia súdu v roku 2014 je daná pôsobnosť správy katastra ako štátneho orgánu, ktorý kontroluje geodetické a kartografické činnosti, ktorých výsledky sa majú prevziať do katastra, a overuje geometrické plány. Žalobca na vymedzenie rozsahu svojho obmedzenia užívať jeho spoluvlastnícky podiel a naopak v súvislosti s povinnosťou náhrady žalovaného poskytnúť ju žalobcovi predložil dôkaz, z ktorého súd nemohol vychádzať pri rozhodnutí o žalobe, lebo by tým negoval význam katastrálneho zákona ako právneho predpisu, z ktorého plynie aj úloha katastra, aby pri jeho spoločenskom poslaní kataster slúžil aj ochrane práva k nehnuteľnostiam. Preto majú byť údaje hodnoverné, zabezpečuje sa to tým, že sú zapisované s určitou odbornou starostlivosťou a len na základe relevantných podkladov, najmä verejných listín. Údaje sú vybavené aj záväznosťou v zmysle ustanovení toho zákona. Údaje v nich je možné zmeniť len postupom upraveným zákonom, údaje slúžia na ochranu množstva spoločenských vzťahov, a preto je na mieste aby ich evidovanie a používanie bolo aj správou katastra, pokiaľ sa týka rozsahu vecného bremena, vymedzeného geometrickým plánom, ak mal slúžiť podľa žalobcu k zápisu vecného bremena do katastra, overené správou katastra.

8. Súd sa zaoberal vznesenou námietkou premlčania náhrady za zriadenie vecného bremena, ktorú namietal žalovaný. V prvom rade treba uviesť, že náhrada je majetkovým právom, súvisiacim s vlastníckym právom žalobcu ako spoluvlastníka pozemku pod stavbou a náhrada je majetkovým právom, ktoré sa v zmysle ustanovenia § 101 OZ premlčuje vo všeobecnej trojročnej lehote. Súd vyhodnotil túto námietku sčasti ako opodstatnenú. V danom prípade vzniká žalobcovi právo domáhať sa náhrady za vecné bremeno účinnosťou zákona o majetkovoprávnom usporiadaní, a to od 1.7.2009. Tento zákon priamo nerieši finančné vyrovnanie s vlastníkom pozemku, ako súd uviedol, to, že nemôže dôjsť k obmedzeniu vlastníckeho práva bez náhrady vyplýva z Ústavy Slovenskej republiky. Napriek skutočnosti, že tento právny predpis nestanovil možnosť finančnej náhrady, vzniká pre vlastníka pozemku pod stavbou právo, ktoré môže byť vykonané po prvý raz nasledujúcim dňom od účinnosti tohto zákona, teda od 2.7.2009. Trojročná všeobecná premlčacia doba preto uplynula 2.7.2012, pričom v danom prípade bola podaná žaloba na súd 16.4.2013. Toto sa týka prípadu, pokiaľ by patrila žalobcovi iba jednorazová náhrada, a nie opakujúca sa náhrada. Súd sa priklonil k judikatúre, že vlastníkov pozemku pod stavbou, resp. spoluvlastníkov patrí opakovaná náhrada, ktorý nárok vzniká denne až do usporiadania vlastníckych vzťahov, spôsobom predpokladaným v čl. I § 2 a 3 zákona o majetkovoprávnom usporiadaní z dôvodu, že zákon vymedzuje, že ide o dočasné užívanie nehnuteľnosti vlastníkom stavby a nie je stanovená zákonom lehota, do ktorej sa majú vysporiadať vlastnícke vzťahy

medzi vlastníkom stavby a vlastníkom pozemku pod stavbou, zákon iba uvádza, že týmto momentom je usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou vykoná v konaní o nariadení pozemkových úprav podľa osobitného predpisu alebo ak bol v katastrálnom území do účinnosti tohto zákona schválený projekt pozemkových úprav, usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou sa vykoná formou jednoduchých pozemkových úprav, čo znamená, že vlastník pozemku pod stavbou by bol bez nároku na náhradu po čas, než by nastali tie skutočnosti, s ktorými ich zákon spája a preto sa súd prikláňa k záverom judikovaným v rozhodnutí aj Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 20C/63/2013 zo dňa 22.10.2015, obdobne v rozsudku Okresného súdu Bratislava I vo veci sp. zn. 9C/22/2013 z 12.1.2015 a nestotožnil sa so závermi v rozsudku Krajského súdu Prešov vo veci sp. zn. 2Co/81/2015 zo dňa 29.6.2016, v ktorom judikoval, že náhrada za vecné bremeno patrí iba jednorazová. V súdnej veci strán sa žalobca domáhal po žalovanom náhrady opakovanej, za obdobie od 8.4.2010 do 11.9.2014 a pri všeobecnej premlčacej dobe trojročnej je námietka premlčania majetkového práva žalobcu na náhradu za zriadenie vecného bremena úspešná za dni od 8.4.2010 do 15.4.2010, žalobca podaním žaloby na súd dňa 16.4.2013 uplatnil premlčané právo. Na dôvodne vznesenú námietku premlčania je súd povinný pri rozhodnutí prihliadnuť a prihliadol by na ňu pri rozhodnutí o žalobe žalobcu, ktorý požadoval náhradu za zriadenie vecného bremena podľa jeho posledného návrhu vo výške 3.444,21 eur a pri ním uplatnenom úroku z omeškania vo výške 0,025 % denne zo sumy 2,13 eur za každý kalendárny deň omeškania od 8.4.2010 do zaplatenia.

9. Strany v sporovom konaní majú (mali) procesnú dôkaznú povinnosť, t.j. povinnosť uviesť dôkaz na preukázanie tvrdých skutočností. Procesný dôsledok spojený s dôkaznou povinnosťou môže mať za následok neunesenie dôkazného bremena. Strana (účastník), ktorá neoznačila dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie za predpokladu, že ňou tvrdená skutočnosť nebola inak preukázaná, nepriaznivé následky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe ostatných vykonaných dôkazov. Žalobcom tvrdená výška náhrady za zriadenie vecného bremena, spočívajúca v užívaní nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu mala byť podľa žalobcu ním uplatnená ako vypočítaná z ceny za užívanie porovnateľných nehnuteľností v podobnom mieste a čase, naposledy vo výške ju požadoval od žalovaného vo výške 3.444,21-eur s príslušenstvom. Žalobca svoje tvrdenie v žalobe všeobecne popísané žiadnym spôsobom nepreukázal a ani do doby vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie nepredložil ním samým navrhovaný dôkaz, a to odborné vyjadrenie znalca, osoby odborne spôsobilej určiť výšku náhrady za zriadené zákonné vecné bremeno, a to ani v ním požadovanej lehote, ktorá mu na jeho žiadosť bola v rámci sudcovskej koncentrácie súdom daná. Žalovaný prevzal oznámenie súdu ohľadom dania lehoty 90 dní na predloženie tohto dôkazu dňa 16.2.2018, lehota 90 dní uplynula v máji 2018 a ani do dňa vyhlásenia uznesenia súdom o vyhlásení dokazovania za skončené, t.j. do dňa 23.7.2018 dôkaz na preukázanie svojho tvrdenia o výške náhrady súdu bez akéhokoľvek zdôvodnenia nepredložil, pričom určenie výšky náhrady v žalobe nie je dôkazom o patriacej výške náhrady. Tomu, že o výške náhrady nepremľčaného práva žalobcu súdy rozhodujú na základe znaleckých posudkov nasvedčuje aj právna prax a rozhodnutia súdov, ako napríklad ten rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/134/2012 zo dňa 4.12.2013, v ktorom odvolací Krajský súd v Trnave potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa Okresného súdu Galanta z 2. augusta 2012 č. k. 8C/372/2010-269, išlo o rozhodnutia, ktorých predmetom konania bola náhrada za zákonné vecné bremeno vzniknuté zo zákona o majetkovoprávnom usporiadaní, na ktorý poukazoval aj žalobca pri ňom uplatnenom nároku na opakované plnenie náhrady, ktorý mu preto musel byť známy. Žalobca, resp. ním zastúpený advokát, ani pri ospravedlní svojej neprítomnosti na pojednávaní v určenom termíne konania dňa 23.7.2018 dôkaz nepredložil. Žalobca preto v konaní nepreukázal výšku ním požadovanej náhrady v tvrdenej sume 3444,21-eur. Pre neunesenie dôkazného bremena k nároku žalobcu k výške žalovanej náhrady, súd žalobu celkom zamietol. Pre neunesenie dôkazného bremena žalobcom ohľadom výšky náhrady, nemohol súd ani určiť čo do výšky, v akej je nárok žalobcu na náhradu premlčaný.

10. Pokiaľ sa týka nároku na úrok z omeškania, tento je podľa § 121 ods. 3 OZ príslušenstvom pohľadávky, tou bola náhrada za vecné bremeno, o ktorej žalobca nedokázal, že mu patrí v práve žalovanej výške. Pre neunesenie dôkazného bremena k požadovanej výške náhrady, nemohol súd posúdiť, s akou výškou peňažného plnenia sa dostal žalovaný do omeškania (§ 517 ods. 1 a 2 OZ). Preto súd žalobu zamietol aj v časti žaloby, týkajúcej sa úroku z omeškania.

11. Žalovaný bol v konaní stranou úspešnou. O náhrade trov konania súd preto rozhodol s použitím ust. § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP tak, že súd priznal žalovanému proti žalobcovi nárok na náhradu

trov konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd I. inštancie v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

12. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca prostredníctvom právneho zástupcu z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. a), b), d), e), f), g) a h) CSP. Žalobca písomným podaním zo dňa 19.07.2018 (doručeným súdu I. inštancie elektronicky so zaručeným elektronickým podpisom do dátovej schránky súdu I. inštancie a súčasne e-mailom) v zmysle ustanovenia § 183 CSP podal návrh na odročenie pojednávania nariadeného na termín: 23.07.2018 o 12:30 hod z nasledovných dôvodov: nedodržanie lehoty (najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať) v zmysle ustanovenia § 178 ods. 2 CSP na prípravu žalobcu a právneho zástupcu žalobcu na pojednávanie - predvolanie na pojednávanie na termín: 23.07.2018 o 12:30 hod bolo právnemu zástupcovi žalobcu doručené dňa 19.07.2018 a dlhodobo plánovaná zahraničná dovolenka právneho zástupcu žalobcu v dňoch 20.07.2018 až 30.07.2018. Právny zástupca žalobcu sa objektívne nemôže zúčastniť pojednávania, pričom žalobca trvá na osobnej účasti jeho právneho zástupcu na pojednávaní a na právnom zastupovaní advokátom Mgr. Tomášom Kováčom. Právny zástupca žalobcu - advokát Mgr. Tomáš Kováč nemá zamestnanca - advokátskeho koncipienta, ktorého by mohol poveriť právnym zastúpením. Žalobca nesúhlasí so substitučným zastúpením iným advokátom, ani advokátskym koncipientom. ohľadom na dôvody uvedené v písomnom podaní právneho zástupcu žalobcu zo dňa 19.07.2018 a tiež s ohľadom na zásadu hospodárnosti civilného sporového procesu právny zástupca žalobcu požiadal súd I. inštancie o ospravedlnenie spoločnej neúčasti žalobcu a právneho zástupcu žalobcu na pojednávaní dňa 23.07.2018 o 12:30 hod a o zrušenie termínu pojednávania nariadeného na deň 23.07.2018 o 12:30 hod. Vyššie uvedené skutočnosti vyplývajú z obsahu súdneho spisu súdu I. inštancie sp. zn. 3C/127/2013-176, v ktorom sú založené doručky a ostatné listiny z dátovej schránky súdu I. inštancie Skalica.

13. Súd I. inštancie napriek nedodržaniu zákonom určenej lehoty na prípravu pojednávania a napriek návrhu žalobcu zo dňa 19.07.2018 na odročenie pojednávania, dňa 23.07.2018 vo veci samej konal, pojednával a vydal (týmto odvolaním napadnutý) rozsudok, ktorým zamietol žalobu žalobcu. Predvolanie na pojednávanie je v zmysle CSP písomnosť súdu adresovaná účastníkovi konania alebo jeho zástupcovi, ktorá sa musí doručiť do vlastných rúk. Súd I. inštancie predvolanie na pojednávanie - termín 23.07.2018 o 12:30 hod - vôbec nedoručoval žalobcovi. Doručenie predvolania súdu I. inštancie na pojednávanie - termín 23.07.2018 o 12:30 hod bolo účinné dňom 19.07.2018, kedy právny zástupca žalobcu - prevzal predvolanie na pojednávanie doručované do jeho dátovej schránky. Za deň doručenia predvolania na pojednávanie právnemu zástupcovi žalobcu sa považuje deň doručenia vyplývajúci z potvrdenia o doručení t. j. 19.07.2018 o 16:05 hod. Len riadne a včasné doručenie predvolania na pojednávanie je prostriedkom na získanie procesného podkladu pre postup súdu o tom, či vykoná nariadené pojednávanie v prípade, ak sa strana alebo jej zástupca na pojednávanie nedostaví alebo ak ospravedlní svoju neúčasť. Vykázanie doručenia predvolania je nevyhnutným prostriedkom na rozhodnutie súdu o tom, či sa pojednávanie bude konať. Ak strany alebo ich zástupcovia neboli riadne predvolaní alebo im predvolanie na pojednávanie bolo doručené v lehote kratšej ako päť dní pred pojednávaním a na pojednávanie sa nedostavili, pojednávanie sa v ich neprítomnosti vykonať nemôže a súd pojednávanie z tohto dôležitého dôvodu odročí. V tomto súdnom konaní nielenže súd I. inštancie nemal riadne a včas vykázané doručenie predvolania žalobcovi, ale navyše bol o tej skutočnosti písomne informovaný právnym zástupcom žalobcu, ktorý ako jeden z dôvodov na odročenie nariadeného pojednávania - termín 23.07.2018 o 12:30 hod - v návrhu žalobcu zo dňa 19.07.2018 na odročenie pojednávania výslovne uviedol tento dôvod : nedodržanie lehoty (najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať) v zmysle ustanovenia § 178 ods. 2 Civilného sporového poriadku na prípravu žalobcu a právneho zástupcu žalobcu na pojednávanie - predvolanie na pojednávanie na termín: 23.07.2018 o 12:30 hod bolo právnemu zástupcovi žalobcu doručené dňa 19.07.2018. V zápisnici z pojednávania, konaného na súdu I. inštancie dňa 23.07.2018 (kópiu ktorej vyhotovil právny zástupca žalobcu pri nahliadnutí do súdneho spisu v Informačnom centre súdu I. inštancie dňa 18.09.2018), zákonný sudca súdu I. inštancie uviedol : „Po vyvolaní veci súd zisťuje, že sa nedostavili predvolaný advokát žalobcu, ktorý žiada pojednávanie odročiť namietajúc, že nebola doručená lehota spravidla 5 dní od času, čo prevzal predvolanie do dňa pojednávania. Zdôvodňuje návrh aj tým, že čerpá dovolenku. Nedostavil sa riadne predvolaný žalovaný bez ospravedlnenia.“ Následne súd I. inštancie vydal uznesenie: „Súd bude konať v neprítomnosti splnomocnenca žalobcu a žalovaného.“

14. Súd I. inštancii sa ani v zápisnici z pojednávania konaného dňa 23.07.2018, ani v napadnutom rozsudku, vôbec „ani slovom“ nezmenil o tom, ako vyhodnotil námietku právneho zástupcu žalobcu o tom, že na strane žalobcu a právneho zástupcu žalobcu nie je splnená zákonná lehota na prípravu na pojednávanie. Súd I. inštancie vo veci konal a dňa 23.07.2018 pojednával a rozhodol rozsudkom vo veci samej napriek tomu, že nebola splnená zákonom určená podmienka pre konanie ústneho pojednávania - riadne a včasné predvolanie žalobcu a právneho zástupcu žalobcu na pojednávanie - termín 23.07.2018 o 12:30 hod. Súd I. inštancie svojím konaním a rozhodnutím porušil právo žalobcu na spravodlivý súdny proces. K tomu žalobca poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21.07.2010, sp. zn. 5Cdo/122/2010, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20.05.2010, sp. zn. 4Cdo/96/2010, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 07.04.2016, sp. zn. 3 Cdo 1/2016, (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31.07.2012, sp. zn. 5 Obo 71/2011).

15. CSP určuje dve podmienky, ktoré musia byť súčasne splnené, aby súd mohol vec prejednať v neprítomnosti účastníka alebo jeho zástupcu, a to:

- a) riadne a včasné predvolanie strany sporu na pojednávanie,
- b) absencia žiadosti o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu.

O takú absenciu ide vtedy, keď účastník konania vôbec nepožiada o odročenie pojednávania, alebo keď o odročenie pojednávania síce požiada, avšak nepreukáže existenciu dôležitého dôvodu na odročenie pojednávania. V danom prípade právny zástupca žalobcu preukázal v návrhu zo dňa 19.07.2018 na odročenie pojednávania - termín 23.07.2018 o 12:30 hod - absenciu riadneho a včasného predvolania žalobcu a právneho zástupcu žalobcu na pojednávanie a nedodržanie zákonnej lehoty na prípravu žalobcu a právneho zástupcu žalobcu na pojednávanie. Návrh (žiadosť) právneho zástupcu žalobcu zo dňa 19.07.2018 o odročenie pojednávania - termín 23.07.2018 o 12:30 hod - bola podložená dôležitými dôvodmi pre odročenie pojednávania, keďže žalobca ako strana sporu uviedol také skutočnosti, ktoré sú vzhľadom k svojej povahe spôsobilé jeho neúčast' na pojednávaní ospravedlniť, t.j. také, ktoré jemu a/alebo jeho právnenmu zástupcovi neumožňujú sa na pojednávania zúčastniť, riadne brániť práva žalobcu a oprávnené záujmy žalobcu a súčasne boli vážne (dôležité, ospravedlniteľné), ako z hľadísk objektívnych i subjektívnych.

16. Súd I. inštancie na pojednávani konanom dňa 23.07.2018 nijakým spôsobom neposúdil dôvody na odročenie pojednávania podľa návrhu právneho zástupcu žalobcu zo dňa 19.07.2018 (táto skutočnosť vyplýva z obsahu zápisnice z pojednávania, konaného dňa 23.07.2018). Ani v napadnutom rozsudku sa súd I. inštancie touto právne významnou skutočnosťou vôbec nezaoberal, a v odôvodnení napadnutého rozsudku sa o nej vôbec nezmenil. Postup súdu I. inštancie, ktorý vykonal pojednávanie dňa 23.07.2018 bez toho, aby posúdil dôvody na odročenie pojednávania označené a špecifikované žalobcom a vyhodnotil (v zápisnici, a neskôr v odôvodnení rozsudku) návrh žalobcu zo dňa 19.07.2018 na odročenie pojednávania - termín 23.07.2018 o 12:30 hod, je podľa žalobcu nesprávny a nezákonný. Účelom právnej úpravy týkajúcej sa formalít a podmienok konania, ktoré musia byť dodržané, je zaistiť riadny chod spravodlivosti a najmä rešpektovaní právnej istoty, ktorá je jedným zo základných prvkov výsadného postavenia práva. Uplatnené obmedzenia a výklad však nesmú obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom, alebo v takej miere, že by uvedené právo bolo zasiahnuté v samej svojej podstate. Právo podlieha zákonným podmienkam a súdy sa musia pri aplikácii procesných pravidiel vyvarovať postupu a rozhodnutiu (rozhodnutiam), ktorý(é) by zasahoval(i) do zásad spravodlivého procesu a ktorý(é) by porušoval(i) ústavou zaručené práva strán sporu. Podľa názoru žalobcu postupoval súd I. inštancie nezákonne, ak pojednávanie nariadené na termín 23.07.2018 neodročil, čím závažným spôsobom porušil právo žalobcu na spravodlivý proces a znemožnil mu realizáciu jeho práv a právom chránených záujmov. Žalobcovi bola postupom súdu I. inštancie odňatá možnosť (právo) konať pred súdom tým, že vo veci prebehlo pojednávanie (dňa 23.07.2018) bez jeho účasti a bez účasti právneho zástupcu žalobcu, aj keď k uvedenému postupu neboli splnené zákonné podmienky v zmysle ustanovenia § 178 ods. 2 CSP, čím súd I. inštancie neumožnil žalobcovi zúčastniť sa vykonania dokazovania a vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom. Zároveň bolo postupom a rozhodnutím súdu I. inštancie porušené právo žalobcu na súdnu a inú právnu ochranu. Na záver žalobca navrhol napadnutý rozsudok súdu I. inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu I. inštancii na ďalšie konanie.

17. V priebehu odvolacieho konania žalobca doručil súdu návrh na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania o súlade právnych predpisov, vedeného na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 719/2019. Konanie na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 719/2019

bolo začaté návrhom Okresného súdu Bratislava I, ktorým tento súd namieta nesúlady zákona o majetkovoprávnom usporiadaní s Ústavou Slovenskej republiky.

18. Odvolací súd sa ako prvé zaoberal návrhom žalobcu, ktorý v súlade s ustanovením § 162 a nasl. CSP požiadal o prerušenie konania do skončenia konania o súlade právnych predpisov pred Ústavným súdom Slovenskej republiky vo veci týkajúcej sa ustanovenia zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

19. Podľa § 164 Civilného sporového poriadku, ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na také konanie podnet.

20. Ustanovenie § 164 Civilného sporového poriadku dáva súdu možnosť (nie povinnosť) prebiehajúce konanie prerušiť vtedy, ak v inom už prebiehajúcom konaní sa rieši otázka, ktorá môže byť významná pre rozhodnutie súdu v danej veci. Ide o fakultatívne prerušenia konania v prípade prejudiciality predmetu konania. Pojem „prejudicialita“ znamená determináciu určitej právnej otázky inou právnou otázkou, od ktorej vyriešenia je priamo závislý výrok o spore, pričom túto prejudiciálnu otázku si môže v istých prípadoch posúdiť konajúci orgán sám. Klasická prejudicialita znamená rešpektovanie rozhodnutia iného orgánu o predbežnej otázke, ktorým je súd viazaný. Iné otázky, o ktorých má rozhodnúť iný orgán, môže súd posúdiť sám. Ak však bolo o takejto otázke vydané príslušným orgánom rozhodnutie, súd z neho vychádza.

21. V prejednávanej veci sa žalobca domáhal prerušenia konania dôvodiac návrhom podaným Ústavnému súdu Slovenskej republiky o posúdení súladu ustanovenia zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 3 a 4, čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky. V teórii ústavného práva a i v slovenskom ústavnom systéme sa uplatňuje tzv. prezumpcia ústavnosti právnych noriem, čo znamená, že na účinnú právnu normu sa orgán aplikujúci musí pozeráť ako na súladnú s ústavou dovtedy, kým ústavný súd predpísaným spôsobom nevysloví jej neústavnosť (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 247/07-13 zo dňa 11.10.2007). Prezumpcia ústavnosti zákona platí dovtedy, kým ústavný súd túto domnienku vo svojom rozhodnutí nevyvráti (nálež Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL ÚS 8/94 zo dňa 6.10.1994).

22. Vzhľadom na vyššie uvedené teoretické východiská vyplývajúce z citovaných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky, vychádzajúc z prezumpcie ústavnosti právnych noriem, odvolací súd má tiež za to, že procesnému návrhu žalobcu nebolo možné vyhovieť. Prerušenie konania podľa tohto ustanovenia závisí od úvahy súdu a je upravené len ako procesná možnosť súdu, nie však povinnosť. Ak súd konanie podľa uvedeného zákonného ustanovenia nepreruší, neodníme účastníkovi možnosť konať pred súdom (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo 57/2011 zo dňa 5.5.2011). Zároveň odvolací súd prihliadol i na fakt, že prípadné závery súdu I. inštancie i odvolacieho súdu, ktoré by mohli byť vyslovené pri aplikácii ustanovenia zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v prejednávanej veci, nemôžu znamenať žiadny podstatný zásah do práv strán, ak by sa neskôr ukázalo, že obsah tohto ustanovenia odporuje základným ústavnoprávnym princípom. Pozitívne rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky môže byť totiž dôvodom pre podanie návrhu na povolenie obnovy konania podľa ustanovenia § 397 a nasl. CSP, ktorá skutočnosť znamená ochranu práv dotknutej strany a zároveň neexistenciu nevyhnutnosti postupu navrhovaného žalobcom. Preto odvolací súd z hľadiska kritéria ústavnosti nezistil v tomto prípade dôvod na prerušenie konania v zmysle návrhu žalobcu.

23. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom, stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu I. inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia

odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), pretože zistil, že v konaní súd I. inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

24. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie postupu súdu v súvislosti s pojednávaním, na ktorom bol vyhlásený rozsudok súdu I. inštancie a jeho súlad s § 178 ods. 2 CSP.

25. Podľa § 178 ods. 2 CSP predvolanie sa doručuje strane alebo jej zástupcovi tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať.

26. Vykázanie doručenia predvolania je nevyhnutným prostriedkom na rozhodnutie súdu o tom, či sa pojednávanie bude konať. Ak strany alebo ich zástupcovia neboli riadne predvolaní alebo im predvolanie na pojednávanie bolo doručené v lehote kratšej ako päť dní pred pojednávaním a na pojednávanie sa nedostavili, pojednávanie sa v ich neprítomnosti vykonať nemôže a súd pojednávanie z tohto dôležitého dôvodu odročí. (resp. vid' aj Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha. C. H. Beck, 2016, s. 660)

27. Z obsahu spisu vyplýva, že sudkyňa súdu I. inštancie nariadila pojednávanie vo veci na deň 23.07.2018 o 12:30. Predvolanie zástupcu na pojednávanie súd I. inštancie doručil zástupcovi žalobcu dňa 19.7.2018 (v súdnom spise č. I. 164), tzn. 4 dni pred dňom konania pojednávania. Ešte v ten deň zástupca žalobcu doručil súdu I. inštancie elektronicky aj prostredníctvom dátovej schránky podanie (č. I. 169), v ktorom zástupca poukazoval na nedodržanie lehoty v zmysle § 178 ods. 2 CSP a na dlhodobu plánovanú zahraničnú dovolenku v dňoch 20.7.2019 až 30.7.2018, pričom žalobca trval na zastúpení advokátom na pojednávaní. Z týchto dôvodov požiadal zástupca žalobcu o odročenie predmetného pojednávania. Súd I. inštancie na pojednávaní zo dňa 23.7.2018 skonštatoval, že bola zachovaná 5-dňová lehota na prípravu pojednávania, vyjadrenie zástupcu žalobcu vzal na vedomie a viac sa ním nezaoberal.

28. Odvolaciemu súdu s odkazom na citovanú procesnú právnu úpravu, čl. 48 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nezostávalo iné než skonštatovať, že takýmto (nesprávnym) procesným postupom súdu I. inštancie bol žalobca dotknutý na jeho procesných právach (právo na riadne a včasné doručenie predvolania na pojednávanie, právo zúčastniť sa pojednávania). Dôsledné rešpektovanie základného práva strany sporu na verejné prejednanie veci v jej prítomnosti v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyžaduje doručiť predvolanie na pojednávanie (hoci aj za použitia fikcie doručenia). Zo strany súdu sa takýmto spôsobom zabezpečuje strane sporu reálna možnosť byť prítomný na prejednaní vlastnej veci. Pretože súd I. inštancie takto nepostupoval, znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b) CSP. Odňatie možnosti strane sporu konať pred súdom, znamenajúce porušenie práva na spravodlivý proces, zakladá dôvodnosť odvolania a je dôvodom zrušenia celého rozsudku súdu I. inštancie.

29. Podľa ust. § 396 ods. 3 CSP súd I. inštancie v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania.

30. Úlohou súdu I. inštancie v ďalšom konaní bude opätovne zhodnotiť vykonané dôkazy a dôvodnosť nároku žalobcu a pokračovať v riadnom súdnom konaní.

31. Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu I. inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde I. inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).